

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО «РІДНА ШКОЛА»
AUTONOMOUS UNIVERSITY OF ZACATECAS (MEXICO)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION (EIDV) (SLOVAKIA)
ISRAEL TRAUMA COALITION (ISRAEL)
Sky Tel OÜ (Estonia)

DOI <https://doi.org/10.59647/978-617-520-999-8/1>

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VII Міжнародної конференції

**Актуальні проблеми освітнього
процесу в контексті європейського вибору України**

14 листопада 2024 року

Київ
Видавництво Ліра-К
2025

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету будівництва і архітектури
(протокол № 27 від 29 листопада 2024 р.)*

Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали VII Міжнародної конференції (14 листопада 2024 року). – Київ : Видавництво Ліра-К, 2025. – 728 с.

ISBN 978-617-520-999-8

У матеріалах VII Міжнародної конференції «Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України» висвітлюються актуальні питання професійної (професійно-технічної) освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід; психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу; сучасні виклики; сучасні проблеми викладання інженерно-технічних та гуманітарних дисциплін.

Матеріали конференції розраховані на науково-педагогічних, наукових працівників у галузі педагогіки, психології, соціології, викладачів, аспірантів, студентів, а також на соціальних педагогів, соціологів, практичних психологів і соціальних працівників.

*За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність
їх автори.*

УДК 37.09

В умовах глобальних інтеграційних процесів, частиною яких є розвиток і поглиблення міжнародних наукових і ділових контактів, професійне спілкування іноземною мовою - як усне, так і письмове - допомагає особистості розвиватися, підвищувати свій загальний інтелектуальний рівень і є невід'ємною складовою діяльності, а також обов'язковою передумовою успішної професійної кар'єри майбутнього фахівця [1].

Подальші наукові розвідки вбачаємо в дослідженні питань етичності використання сервісів штучного інтелекту в вищезазначених видах робіт студентами з можливістю додавати штучний інтелект як співавтора роботи з метою дотримання академічної доброчесності.

Список використаних джерел

1. Коваленко А.Я. Науково-технічний переклад. – Тернопіль: Лібра Terra, 2010. – 232 с.
2. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. – Вінниця: Нова Книга, 2004. – 576 с.
3. Коваленко А.Я. Загальний курс науково-технічного перекладу. – Київ: ІНКOS, 2002. – 320 с.
4. Паніна О.В. Основні види роботи з науково-технічною літературою. Анотаційний і реферативний переклад. – Містобудування та територіальне планування: наук.-техн. збірник – Київ: КНУБА, 2014. – № 53. – С. 383-386.
5. Полюжин М.М., Максимчук Н.М., Омельченко Л.Ф. Теорія і практика перекладу з англійської мови на українську. – Київ: НМК ВО, 1991. – 96 с.
6. Ятель Г.П., Князевський Б.М., Кузик Ф.К. Англійська мова, поглиблений курс для студентів технічних вузів. – Київ: Вища школа, 1995. – 254 с.

УДК 378.635

***Руденко Микола Васильович,**
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри професійної освіти,
Київський національний університет
будівництва і архітектури, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЕМПІРИЧНИХ МЕТОДІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Питання діагностики вихідних результатів освітнього процесу є предметом широких дискусій на глобальному рівні науковців не лише з України, а й з інших країн. Значний вклад у дослідження теоретичних та методологічних питань педагогічного тестування зробили вітчизняні та

зарубіжні вчені Аванесов В. С. Булах І. Є., Волкова О. А., Кухар Л. О., Сергієнко В. П., Челишкова М. Б. Проблемою комп'ютеризації тестування займалися і займаються Кухаренко В.М., Бондаренко В.В. [1], Опарін А.В., Брітавська О.П., Куценко Л.Ю. [2], Петренко В. Д. [3], Кухаренко В.М., Березенська С.М., Бугайчук К.Л., Олійник Н.Ю., Олійник Т.О., Рибалко О.В., Сиротенко Н.Г., Столяревська А.Л. [4] та ін.

Не зважаючи на те, що за останні часи педагогічна діагностика продовжувала стрімко розвиватися але із упровадженням дистанційної форми навчання через пандемію Covid-19 та воєнні дії виникло питання адекватного вибору та ефективного застосування наявних в арсеналі педагогічної діагностики методів вимірювання педагогічних процесів (явищ).

Нерідко науково-педагогічний працівник (далі НПП) ЗВО у своїй професійній діяльності обирає методики для вирішення діагностичних завдань, запозичує із практики суміжних наук (психології, соціології, психофізіології, психології праці тощо). При цьому він часто не враховує специфіку та особливості методологічних аспектів використання обраних ним методик, що позначається на їх валідності, надійності та простоті.

В умовах дистанційної форми навчання діагностування досягнень здобувачів вищої освіти значною мірою ускладнюється. На вибір ЗВО та НПП поширеними веб-ресурсами для дистанційного навчання можуть бути: платформа Google Meet – корпоративний засіб для відеоконференцій на базі надійної та захищеної глобальної інфраструктури Google; платформа Microsoft Teams – дозволяє учасникам організувати онлайн-зустрічі, проводити аудіо- та відеоконференції, публікувати новини та загальні документи, вести планування спільної діяльності, підключати додаткові онлайн-сервіси Microsoft, а також програма «Intboard Простір» – це інформаційний портал для користувачів, які використовують інтерактивну продукцію Intboard™, агрегатор мультимедійних матеріалів з усього світу, є постійно оновлюваним мережевим ресурсом [5].

На думку вченої Косяк В.І. комп'ютерне тестування в умовах дистанційного навчання безумовно полегшує процес контролю успішності здобувачів вищої освіти, але через неможливість об'єктивної та всебічної перевірки навчальних досягнень його варто застосовувати лише в комплексі з іншими видами контролю – наприклад, усним опитуванням та письмовими контрольними роботами [6].

Як показує практика останніх 3-х років, складності НПП в оцінюванні результатів навчання здобувачів освіти спричинені необхідністю

оптимізувати процедурні аспекти застосування традиційних методів збору та обробки аналітичної інформації в умовах дистанційної форми освітнього процесу.

Процедурний аспект педагогічної діагностики має чітку дворівневу структуру, кожна з яких включає свій набір методик. На першому рівні відбувається накопичення емпіричної інформації за допомогою відповідних методів, які надають інформацію про параметри і показники протікання освітнього процесу і стан його компонентів (реалізується функція розпізнання об'єкта за характерними ознаками), а на другому рівні здійснюється обробка інформації, уточнюються отримані дані з реальним станом протікання освітніх процесів і, за необхідності, розроблюється план коригувальних дій [7, с. 60].

Власне, як показує практика, ще на першому етапі діагностичної діяльності більшість НПП припускається помилок у підборі методик для вирішення діагностичних завдань, що відповідно призводить до отримання недостовірних результатів та неефективних управлінських рішень.

Отже, *метою* статті є класифікація процедур збору емпіричної інформації для вимірювання конкретного педагогічного показника (явища, ситуації) в умовах дистанційної форми навчання.

Найбільш поширеним в системі ЗВО методом збору аналітичної інформації є діагностична бесіда, яка проводиться з метою отримання інформації на підґрунті наявних у здобувачів вищої освіти знань, вмінь, навичок, які спровоковані запитаннями суб'єкта діагностування з метою перевірки знань навчального матеріалу, а також рівня вихованості і розвитку тих чи інших моральних, етичних і професійних якостей. В умовах дистанційної форми проведення занять діагностичну бесіду можна проводити за допомогою платформ Google Meet та Microsoft Teams.

Спостереження – один з основних діагностичних методів, який НПП постійно використовують в своїх педагогічній практиці. Воно являє собою метод тривалого і цілеспрямованого опису психічних особливостей, що виявляються в діяльності і поведженні здобувачів вищої освіти, на основі їх безпосереднього сприйняття з обов'язковою систематизацією одержуваних даних і формулюванням можливих висновків. В умовах дистанційного навчання є значно менш ефективним ніж в режимі of-line через обмеженість відеокамери гаджету візуально фіксувати невербальні реакції конкретного здобувача освіти та навчальної групи. Отримувати необхідну аналітичну інформацію методом спостереження можливо в ході проведення всіх видів

навчальних занять за умови включення камер на гаджетах усіх здобувачів освіти.

Наступним дидактичним методом збору й накопичення педагогічної інформації є *метод анкетування*.

Специфіка застосування анкетування у педагогічних діагностичних обстеженнях полягає в тому, що крім мети одержання “чистої інформації” про знання, вміння, навички, думки, настрої, погляди опитуваних, тут можлива постановка завдань, формування думок, поглядів за допомогою опитувальної методики. Як показують дослідження, формувальна функція анкети підвищує вірогідність даних, відображає погляди, що формуються, тобто змінений самою анкетною стан індивідуальної свідомості [8]. У комп'ютерній формі анкети можна скласти завдяки Google Форми - програмному забезпеченню для адміністрування опитування, що входить до складу безкоштовного веб-пакету Google Docs Editors.

Наступним ефективним методом збору і накопичення інформації є тестування як стандартизований метод, який використовується для виміру різних характеристик конкретних осіб. Він є надійним і економічним способом одержати необхідну інформацію про об'єктивні дані чи суб'єктивні позиції людини чи процесу. Метод тестування широко використовується в педагогічній діагностиці і є системним компонентом модульно-рейтингової технології навчання у ЗВО.

Тести створюються професійними психологами і педагогами – тестологами. Тому завдання педагога зводиться до того, щоб знайти потрібні тести і використовувати їх, якщо вони здаються йому корисними для вирішення поставлених діагностичних завдань.

Небажано, щоб тести містили розпливчасті і невизначені поняття, такі як “посередній”, “у середньому”, “вище”, “часто”. Кожний здобувач вищої освіти може по-різному тлумачити смисл цих слів. Тому повинно бути присутнім пояснення, що вважати середнім показником.

За процедурою виконання у педагогічній діагностиці розрізняють такі типи тестів:

- співвіднести питання і відповіді в колонках;
- розташувати по порядку (list in order);
- визначити Вірно/Невірно (True/False);
- вибір правильної відповіді із списку (Multiple choice);
- вписати необхідне слово;

графічні питання (визначити об'єкт або його частину, співвіднести опис із зображенням і т. д.) (Identifying Objects on figure).

Більшість завдань можуть бути модифікацією або комбінацією перерахованих вище типів.

За дидактичною метою найчастіше в педагогічній практиці використовують три види тестів:

тести досягнень, які призначені для з'ясування рівня засвоєння знань, умінь у процесі навчання, після завершення вивчення теми, розділу або усього освітнього компоненту;

тести інтелекту призначені з'ясувати стан мислення, пам'яті, уваги та інші характеристики психічного розвитку здобувача освіти;

тести професійної компетенції, які орієнтовані на вимір і оцінку обсягу, повноти, системності, міцності та осмислення професійних знань, а також дієвості і самостійності вмінь здобувача вищої освіти ЗВО.

Якісний тест повинен задовольняти вимоги валідності, надійності, простоти (доступності).

Найважливішою з цих вимог є валідність. Валідність тесту означає, що за його допомогою вимірюються саме ті знання, уміння та навички, для оцінки яких він призначений.

Валідність тесту оцінюється за трьома характеристиками:

функціональність, яка означає, що дії здобувачів вищої освіти при виконанні тестових завдань повинні збігатися з більшістю показників, які від них вимагаються;

змістовність – при виконанні тесту здобувач вищої освіти повинен використовувати знання саме того навчального матеріалу, засвоєння якого перевіряється;

прогностичність – інформація, що отримана при аналізі результатів виконання тесту, повинна містити достовірні дані для визначення змісту та прогнозування результатів наступної роботи.

Надійність тесту полягає в тому, що наступне виконання тесту одним і тим самим здобувачем освіти повинно давати практично однакові результати.

Простота тесту означає те, що тестові завдання повинні мати чіткі, зрозумілі для кожного формулювання та відповідати можливостям здобувачів вищої освіти.

Для достовірної діагностики успішності опанування змісту навчальної теми доцільно доповнювати тестові завдання практичними роботами з метою врахування динаміки відповідей студентів у плануванні подальших занять.

Онлайн-тести можна створювати також в Google-формах, а також на спеціалізованих платформах, наприклад [https://www. classtime.com/uk/](https://www.classtime.com/uk/), <http://org2.knuba.edu.ua>.

Існують інша категорія – тести, які спрямовані на формувальне оцінювання та відпрацювання практичних навичок. Завдання, які пропонуються студентам, можуть мати вигляд тестових (множинний вибір, установлення відповідності, впорядкування, позначення ділянки на зображенні тощо) або ігрових (розв'язати кросворд, скласти пазл тощо). Такі допомагають студенту з'ясувати власні прогалини та зосередитись на корекції. Подібні вправи можна пропонувати для закріплення певних навичок, а також для студентів, які потребують додаткової практики. Однією з найдоступніших платформ для створення практичних вправ є <https://learningapps.org/>, а для надання формувального зворотного зв'язку – <https://goformative.com/>, розробки інтерактивних вправ на основі флеш-карток – <https://www.studystack.com/> та <https://quizlet.com/>. Можна практикувати використання робочих зошитів в онлайн-режимі через сервіси <https://www.liveworksheets.com/>, <https://wizer.me/> тощо.

Тести миттєвого опитування можуть використовуватися під час онлайн-занять задля з'ясування рівня оволодіння студентами навчальним матеріалом, так і для оцінювання ставлення студентів до вирішення певної проблеми. Викладач повинен попередньо підготувати перелік запитань та надати студентам під час заняття. Студент має обрати або записати відповідь, а викладач, після узагальнення результатів, продемонструвати їх і використати для подальшого розвитку заняття. Відповіді студентів можуть відобразитись різними способами: рейтингом, діаграмами, графіками, списком, кластерами тощо. Сервісами миттєвих опитувань можуть бути [https:// kahoot.com/](https://kahoot.com/), <https://www.mentimeter.com/>, <https://www.poll Everywhere.com/>.

Одним із ефективних засобів оперативного діагностичного спілкування в режимі on-line є чат. Є декілька різновидів чатів: текстовий, голосовий, аудіо-відеочат.

Блог – форма спілкування, яка нагадує форум, де право на публікацію належить одній особі чи групі людей. Наприклад, автор (здобувач вищої освіти чи група) виконав певне завдання (індивідуальну роботу, курсову роботу, тест), яке розміщується на сайті мережевого щоденника (блогу), потім автор блогу дає можливість іншим здобувачам освіти прочитати та прокоментувати даний матеріал. У здобувачів освіти є можливість дискусійного обговорення й оцінки якості публікації і коментарів, що сприяє

розвитку їх професійних компетентностей, а у НПП є можливість отримати необхідну аналітичну інформацію для формування педагогічного діагнозу.

Отже, організація ефективного освітнього процесу у ЗВО можлива лише за умов розуміння НПП системи педагогічного діагностування, а також наявності в нього навичок діагностичного мислення, що, крім стійких знань теорії і методології педагогічної діагностики ґрунтується на умінні правильно обрати і застосувати валідний і ефективний в конкретних умовах той чи інший метод збору і накопичення аналітичної інформації в умовах дистанційної форми освітнього процесу в ЗВО.

Список використаних джерел

1. Кухаренко В.М., Бондаренко В.В. Екстрене дистанційне навчання в Україні: Монографія / За ред. В.М. Кухаренка, В.В. Бондаренка. Харків: Вид-во КП «Міська друкарня», 2020. 409 с.
2. Опарін А. В. Проблеми комп'ютерного тестування знань у сучасній освіті. / А. В. Опарін, О. П. Брігавська, Л. Ю. Куценко // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. 2017. № 1. С. 68-74. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/158553842.pdf>
3. Петренко В. Д. Компьютерное тестирование как элемент технологии дистанционного обучения студентов в техническом вузе / В. Д. Петренко // Системи обробки інформації. 2015. Вип. 9. С. 185-189. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/soi_2015_9_40.
4. Теорія та практика змішаного навчання: монографія / В.М. Кухаренко, С.М. Березенська, К.Л. Бугайчук, Н.Ю. Олійник, Т.О. Олійник, О.В. Рибалко, Н.Г. Сиротенко, А.Л. Столяревська; за ред. В.М. Кухаренка. Харків: «Міськдрук», НТУ «ХП», 2016. 284 с. URL: [Kukharensko_Teoriia_ta_praktyka_2016.pdf](http://kukharensko_Teoriia_ta_praktyka_2016.pdf).
5. Красильник Ю. С. Методика проведення навчальних занять в умовах дистанційного навчання: навчальний посібник для викладачів та здобувачів вищої освіти / Ю.С.Красильник, Корчова Г. Л, Руденко М. В. ; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. Київ : КНУБА, 2021 .156 с.
6. Косяк, Валентина. Особливості контролю успішності студентів в умовах дистанційного навчання. Молодий вчений, 2021, 4 (92): 198-201. URL: <https://molodyvchenyi.ua/index.php/journal/article/view/525/510>
7. Руденко М.В. Педагогічна діагностика: Навчально-методичний посібник. К.: НАОУ, 2006. 144 с.
8. Руденко В. А. Технология конструирования педагогической анкеты // Школьные технологии. № 2. 2002. С. 102–107

НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ З ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ТА БІОСФЕРОСМІСНОСТІ.....	366
<i>Предун Костянтин Миронович, Почка Ольга Богданівна, Кушнір Олексій Костянтинович</i>	
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЩОДО ОБЛІКУ ЕНЕРГОНОСІЇВ У ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОМУ ГОСПОДАРСТВІ НА ОСНОВІ ПОСТУЛАТІВ СУЧАСНОГО КОНЦЕПТУ «ENVIRONMENTAL ECONOMICS».....	369
<i>Пригодій Микола Анатолійович</i>	
ЦИФРОВІ ОСВІТНІ ПЛАТФОРМИ ДЛЯ ПЕРСОНАЛІЗОВАНОГО НАВЧАННЯ.....	373
<i>Пристайло Микола Олексійович, Балака Максим Миколайович, Делембовський Максим Михайлович</i>	
ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ В ГАЛУЗІ ЗНАТЬ G «ІНЖЕНЕРІЯ, ВИРОБНИЦТВО ТА БУДІВНИЦТВО».....	377
<i>Пятничук Тетяна Володимирівна</i>	
АКТУАЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЕКООРІЄНТОВАНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ БУДІВЕЛЬНИКІВ.....	378
<i>Рашківський Володимир Павлович, Молодід Олександр Станіславович, Дем'яненко Роман Анатолійович</i>	
РОЗВИТОК МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ФАХІВЦІВ У БУДІВЕЛЬНІЙ ГАЛУЗІ.....	382
<i>Рослицький Ігор Олексійович, Начинкін Владислав Анатолійович</i>	
ПЕРЕВАГИ ЗАНЯТЬ ВОРКАУТОМ: ВПЛИВ НА ФІЗИЧНИЙ СТАН І ФУНКЦІОНАЛЬНІ МОЖЛИВОСТІ.....	386
<i>Рубцова Світлана Вячеславівна, Петрова Тетяна Ігорівна, Паніна Олена Віталіївна, Беринда Олена Віталіївна</i>	
ОСНОВНІ ВИДИ РОБОТИ З АНГЛОМОВНОЮ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЮ ЛІТЕРАТУРОЮ СТУДЕНТІВ СТАРШИХ КУРСІВ ТЕХНІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ.....	389
<i>Руденко Микола Васильович</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЕМПІРИЧНИХ МЕТОДІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ.....	391

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів

VII Міжнародної конференції

(Київ, 14 листопада 2024 року)

Керівник видавничого проєкту *Віталій Зарицький*

Підписано до друку 03.01.2025. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. аркушів – 42,31. Обл.-вид. аркушів – 35,24.
Тираж 300

Виготовлювач: ТОВ «Видавництво Ліра-К»
Свідоцтво № 3981, серія ДК.
03142, м. Київ, вул. В. Стуса, 22/1
тел.: (050) 462-95-48; (067) 820-84-77
Сайт: lira-k.com.ua, редакція: zv_lira@ukr.net